

روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
شنبه ۲۳ اسفند ۱۳۹۹ - ۲۹ رجب ۱۴۴۲
سال بیست‌وسوم - شماره ۶۱۶۷ - ۱۶ صفحه
قیمت: ۲۰۰۰ تومان

سر مقاله

باند، جایگزین حزب!

عبدالله گنجی
مدیر مسئول

گرچه حزب در قانون اساسی ما به رسمیت شناخته شده است اما مخالفت با تحزب در میدان سیاست‌ورزی و تحلیل، نوعی پرسستیژ سیاسی و اجتماعی محسوب می‌شود. گویی هر کس با حزب است با مردم نیست، هر کس با مردم است با حزب نمی‌تواند باشد. این فرهنگ به صورتی است که رئیس‌جمهور (سابق) که باید

مجری قانون باشد، رسماً علیه تحزب سخن می‌گفت و احساس می‌کرد برای جذب مخاطب (برای خود نه نظام) مخالفت با تحزب مؤثر است. علمای سیاست‌دلایلی را برای عدم تأثیرگذاری تحزب در ایران ذکر می‌کنند، از جمله عدم پوست‌اندازی، شفاف نبودن منابع مالی، موسمی بودن و شخص‌محوری. اما نگارنده نبود نگاه مثبت به تحزب در ایران را فراتر از این می‌دانم. چون فلسفه ایجاد تحزب در غرب قدرت‌خواهی یا تابلو و شناسنامه است، ایران نیز اینگونه شده است. آنچه عامل ضعف تحزب است، منغور بودن قدرت‌خواهی در فرهنگ عامه ایرانیان است. فردی حزب ایجاد می‌کند همه می‌دانند دنبال قدرت است، دنبال قدرت بودن شخصیت و جایگاه دینی-اجتماعی فرد را تقلیل می‌دهد. درست یا اشتباه این واقعیت جامعه ما است و شاید اگر احزاب علاوه بر قدرت‌خواهی به تربیت کادر نظام و تربیت دینی نیز می‌پرداختند جذابیت بهتری داشتند یا زیر فشار کمتری بودند.

اما چون رقابت و مشارکت نیاز به دوگانگی یا چندگانگی سیاسی دارد و از سوی دیگر تحزب در کشور ما یا نمی‌گیرد، لااخرم باندها جایگزین احزاب شده‌اند و این روند بسیار خسارت‌بار است. چرا؟ شاید این عبارت‌ها را زیاد شنیده‌اید که: «ایشون آدم فلائی است»، «این باکیه»، «چه کسانی دور ایشان جمع‌اند؟» باندها در هم تنیده‌تر از احزاب هستند و کار تشکیلاتی به ارتباطات صرفاً عاطفی و شاید کاریزماتیک تقلیل یافته است که نمونه آن رابطه رئیس‌جمهور سابق با دوستانش در درون قدرت بود که همه را شوکه کرده بود. وقتی کلونی‌های شخص‌محور جایگزین احزاب شناسنامه‌دار می‌شوند، عدم شفافیت بدتر از احزاب است و پاسخگویی به صفر می‌رسد. در ایران امروز در کنار هر جناح و حزب، شخصیت‌هایی وجود دارند که قریب‌فکری با جریان دارند اما تعلق حقوقی به آن ندارند. بعد از تنظیم لیست‌ها در درون یک جریان به جای مشاهده ترکیب نخبگان حزبی در برابند یک جناح، می‌شنویم که فلائی و فلائی آدم فلائی هستند که در لیست آمدند، زید سهیمیه عمر و است.

حزب اگر بد عمل کند همه اعضای از نظر سیاسی نابود می‌شوند و حاکمیت نیز می‌تواند کلیت حزب (نه فرد) را به قوه قهریه بسیار د. اما در باند هیچ‌کس پاسخگو نیست و هیچ‌کس هزینه پرداخت نمی‌کند. حزب با شناسنامه وارد قدرت می‌شود و باند از روابط پنهان و نیمه‌پنهان قدرت‌خواهان با همدیگر شکل می‌گیرد. باندها می‌توانند مبارزه علیه تحزب را شروع و آن را عامل بدبختی مردم معرفی کنند، حال آنکه خود ممکن است بدتر عمل کنند اما چون تابلو و شناسنامه ندارند، هزینه نمی‌پردازند.

حزب با شناسنامه و مراننامه دارد و می‌توان آن را شنید، تحلیل کرد و با عملکرد انطباق داد. به طور مثال وقتی حزب مشارکت سابق عبور از جمهوری اسلامی به سمت سکولاریسم و جمهوریخواهی و دموکراسی خواهی را اکیداً می‌توان با مراجعه به اسنادنامه‌اش علت را درک کرد. در اسنادنامه این حزب یک بار واژه ولایت فقیه نیامده بود و این گویای نوع عمل انسان بود و نخبگان نیز می‌توانستند رفتار سیاسی آنان را درک کنند. باندها، ساختارهای سیاسی کشور را به هم ریخته‌اند، مانند دست‌فروش‌هایی می‌مانند که جلوی مغازه‌های رسمی و قانونی بار می‌فروشند و بازار کسی را که مالیات، اجاره و آب و برق می‌دهد، گنداکرند. از قضا جامعه نسبتاً گریزان از تحزب، بازار این جماعت را گرم می‌کند.

جامعه متوجه این است که این فرد حزبی به حزب تعهد دارد و فردی انتخابات‌اعضای آن برای ورود به قدرت در اولویت هستند، در باند این موضوع بدتر و پیچیده‌تر و در عین حال بدون سرو صدا اتفاق می‌افتد. سیاست‌ورزی توده‌های اساسی مشی سیاست‌ورزی باندهاست. نداشتن چارچوب ملموس و شناخته شده برای عمل و پاسخگویی از دیدگر خصلت‌های باندهای سیاسی است. می‌توان به آنان «فالجایی سیاسی» اطلاق نمود، چرا که راهی رسیدن به قدرت را در درون توتل‌های زیرزمینی طی می‌کنند (منظور تأیید و رد صلاحیت نیست). آن که رهبر حزب است اگر به شهرستانی برود و سخنرانی کند همه می‌دانند که در حال عمل انتخاباتی است اما باندی می‌تواند مسیر خود را در ذهن اجتماع تحریف کند و متجی و نقاد معرفی شود. باندها روحیه منجی‌گری را القامی می‌کنند. حزب چون باید فردا پاسخگو باشد و حیات سیاسی داشته باشد، احتیاط می‌کند.

نتیجه اینکه اگر قرار است باندها و کلونی‌های غیررسمی سیاسی یا قومی هدایت‌گر چرخش نخبگان باشند، باشند است به تحزب برگردیم، تحزب را تقسیم بومی کنیم و قدرت‌خواهی را نه همه هدف بلکه به عنوان بخشی از دلایل ایجاد آن، به رسمت بشناسیم. الان که به سمت انتخابات می‌رویم می‌توان تفاوت‌های تحزب/جمعیت را با باندهای بدون شناسنامه بررسی و مطالعه کرد و محققان جامعه‌شناسی سیاسی می‌توانند از دل این رفتارها و تفاوت‌های آن، مدلی قابل دفاع تولید کنند.

«قطره چکانی» برج‌های هم تعطیل!

وزیر امور خارجه آمریکا: قبل از اقدام ایران به از سرگیری تعهدات برج‌های، خبری از رفع تحریم‌ها نیست

■ با روی کار آمدن دولت دموکرات در آمریکا و ریاست‌جمهوری جو بایدن به عنوان یکی از چهره‌های نزدیک به باراک اوباما، رئیس‌جمهور اسبق آمریکا، خوش‌بینی‌ها درباره احیای برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) تقویت شد. به خصوص که بایدن از توسل به دیپلماسی سخن گفته بود اما عملی و موضع‌گیری‌های امریکایی‌ها نشان می‌دهد که این توافق به خودی خود توافقی تاریخ

مصرف گذشته و وسیله‌ای برای امتیازگیری تبدیل شده است. ند پرایس، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا که کشورش به صورت یکجانبه از برجام خارج شد، شامگاه پنج‌شنبه در جمع خبرنگاران بر موضع آمریکا بار دیگر تأکید کرد و گفت اگر ایران پایبندی کامل به تعهداتش در برجام را از سر بگیرد ایالات متحده نیز آماده است اقدام مشابه انجام دهد. پرایس تصریح کرد: «همان‌طور که وزیر

خارج بلینکن دیروز تأکید کرد ما برای ترغیب ایرانی‌ها برای آمدن به میز مذاکره هیچ حرکت و مشوق یکجانبه‌ای به آنها پیشنهاد نخواهیم کرد.» وی این را هم گفت: «اگر برداشت ایرانی‌ها این است که بدون انجام هیچ اقدامی از سوی آنها در جهت پایبندی کامل به برجام ما امتیازها یا گام‌های یکجانبه‌ای به آنها پیشنهاد خواهیم کرد دچار سوء برداشت شده‌اند.» | صفحه ۱۵

رهبر انقلاب در سخنرانی تلویزیونی عید مبعث:

ستیز ایران با دنیا دروغ جبهه استکبار است

اگر زنجیره توصیه به صبر و حق در میان مردم برقرار باشد احساس ناامیدی، تنهایی و ضعف اراده در جامعه به وجود نمی‌آید و جرئت اقدام نیز از بین نخواهد رفت

امریکا باید از عراق و سوریه برود

تصویر: Khamenei.ir

روحانی: عجیب است که انگلیس طلب چهل ساله ایران را نمی‌دهد

همتی: تأمین ارز را بی توجه به ارزهای بلوکه در کره دنبال می‌کنیم

صفحات ۵ و ۴

افزایش بستری کودکان کرونایی زیر ۱۰ سال به ۱۱ درصد

رئیس سازمان بسیج: امیدواریم با اجرای گام چهارم طرح محله‌محور شهید سلیمانی به توفیقات بزرگی در کنترل کرونا دست پیدا کنیم | صفحه ۳

عاقبت خوش خدمتی به شیخ بحرینی!

ای‌اف‌سی با یک تصمیم سیاسی به کشورمان در لیگ قهرمانان و انتخاباتی جام جهانی میزبانی نداده است

صفحه ۱۳

یادداشت سیاسی

عباس حاجی نجاری

الگوی درون‌زا برای مهار جنگ نرم

استقامت مردم ایران در مواجهه با معرکه برج‌های تحمیل شده از سوی دشمنان نظام اسلامی، اگرچه اروپایی‌ها و تیم جدید حاکم بر کاخ سفید را همچون دوران رئیس‌جمهور سابق آمریکا، مستأصل و امکان ابتکار عمل را از آنها سلب کرده است، اما گزاره‌هایی که اروپایی‌ها و امریکایی‌ها در روزهای اخیر در مقاله با مردم ایران، از آن استفاده می‌کنند، بیانگر آن است که آنها همچنان به اثر بخشی مؤلفه‌های جنگ نرم برای شکست اراده و مقاومت مردم ایران امید بسته و در این راه همه ظرفیت‌های خود به ویژه ابزارهای رسانه‌ای و سرریل‌های داخلی خود را به کار گرفته‌اند، به همین دلیل در روزهای اخیر و در شرایطی که رئیس‌جمهور جدید امریکا ضمن انتشار سند امنیتی موسوم به «دستورالعمل اولیه راهبرد امنیت ملی» این کشور، در چند بند به بی‌نتیجه بودن دخالت‌های امریکا در مسائل منطقه غرب آسیا اذعان کرده است، با متهم کردن ایران به دخالت در مسائل منطقه، وضعیت اضطراب ملی در قبال ایران را برای یک سال دیگر تمدید و وزیر خارجه‌اش بر ادامه تحریم‌ها تأکید کرده است | صفحه ۲

یادداشت بین‌الملل

دکتر سید رضا میرطاهر

گروه ۱۷ مقابل یکجانبه‌گرایی امریکا

امریکا همواره در نقش پلیس جهانی بر اقدامات یکجانبه در راستای منافع خود و نیز بی‌اعتنایی به سازمان ملل پیش‌تاز بوده است. نمونه کامل آن، حمله به عراق در مارس ۲۰۰۳ در دوره ریاست جمهوری جورج دبلیو بوش بدون مجوز شورای امنیت سازمان ملل و حتی مخالفت اعضای آن بود. با این حال یکجانبه‌گرایی و بی‌اعتنایی به نهادهای بین‌المللی به ویژه سازمان ملل، در دوره زمامداری دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق امریکا ابعاد جدیدی یافت که موجب تضعیف این سازمان و منشور ملل متحد شده است. اکنون ۱۷ کشور عضو سازمان ملل متحد، ائتلافی جدید را پایه‌گذاری کرده‌اند که هدف آن اعتلای منشور و مقابله با اقدامات قهریه یکجانبه است. نمایندگی‌های دائمی الجزایر، آنگولا، بلاروس، بولیوی، کامبوج، چین، کوبا، کره شمالی، اریتره، ایران، لانوس، نیکاراگوئه، دولت فلسطین، روسیه، سنت وینسنت و گرناذین‌ها، سوریه و ونزوئلا در سازمان ملل متحد در نامه‌ای به نمایندگی‌های کشورهای عضو سازمان ملل به طور رسمی، تصمیم خود را برای آغاز تأسیس «گروه دوستان دفاع از منشور ملل متحد» اعلام کرده‌اند | صفحه ۱۵

یادداشت ورزشی

دنیا حیدری

آب رفته به جوی بازگردانده نمی‌شود

وزیر ورزش بار دیگر از تلاش‌های همه‌جانبه و استفاده از تمام ظرفیت‌های حقوقی کشور برای کسب موفقیت در پرونده پرایارد ویلموتس خبر می‌دهد. ننکین‌ترین قرارداد تاریخ فوتبال ایران که بارها و بارها گفته شده برای عوض کردن نتیجه آن در دادگاه عالی ورزش، از عالی‌ترین کارشناسان و وکلای بین‌المللی دفتر معاون حقوقی رئیس‌جمهور استفاده و بهترین مشورت‌ها به تیم حقوقی فدراسیون فوتبال داده شده است. بدون شک همین‌طور است و فدراسیون فوتبال در تمام طول این مدت، حمایت همه‌جانبه وزارت ورزش و همچنین دولت و تیم حقوقی آن را داشته و تأکید وزارت بر استفاده از تمام ظرفیت‌های حقوقی کشور برای به تصویر کشیدن تلاش‌ها و تقلاها نیز در همین راستاست. اما چرا همواره باید بعد از رخ دادن چنین فجایع جبران‌ناپذیری شاهد تلاش‌های همه‌جانبه آقایان باشیم؟ چرا قبل از عقد چنین قراردادی از همه ظرفیت‌های حقوقی کشور استفاده نشد تا امروز کار به اینجا نرسد که مرد بلژیکی علاوه بر دریافت بیش از ۲ میلیون یورو بنا بر حکم فیفا بیش از ۶ میلیون یوری دیگر نیز روی دوش فوتبال ایران بگذارد؟ | صفحه ۱۳

ویژه‌های جوان

آشنفتگی یا تغییر؟

روزنامه شرق مشی و موضع همیشگی خود در رسمیت بخشی به دوگانه جمهوریخواه و دموکرات در امریکا را کنار گذاشته و از «دید واحد» دو حزب اصلی امریکا به رفتار با ایران نوشته است. موضعی که شرق گرفته، خلاف روال همیشه این رسانه بوده و البته بعید است نشانه تغییر رویکرد اصلاح‌طلبان باشد. صرفاً نشانه آشنفتگی موضع‌گیری در این جریان پس از دیدن رویکرد ضدایرانی بایند است

فروش ۱۰ اکتشی نفت افتخار دارند؟!

رستم قاسمی گفته: «سؤال بنده این است که چرا دولت دوباره برای فروش نفت سراسر افرادی رفت که روزی به آنها بر حسب کاسبان تحریم می‌زد؟» و بعد، با خطاب قرار دادن معاون اول روحانی، اضافه کرد: «آقای جهانگیری گفتند که ما نفت فروختیم بدون اینکه از دل آن یک بابک زنجانی ایجاد شود. عملکرد ۹ ماهه منابع بودجه ۹۹ نشان می‌دهد از بودجه ۵۷۰ هزار میلیارد تومانی امسال، تاکنون فقط ۹ هزار میلیارد تومان از درآمد نفت بوده است | صفحه ۲